

**ПРИВРЕДНОПРАВНИ ОКВИР И
ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ДРЖАВА
ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ**

**THE LEGAL FRAMEWORK AND THE
ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE
SOUTHEAST EUROPEAN COUNTRIES**

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
University Business Academy in Novi Sad
Faculty of Law for Commerce and Judiciary in Novi Sad

Нови Сад, 14. новембар 2019.

Зборник радова са Међународног научног скупа
„Привредноправни оквир и економски развој држава
Југоисточне Европе“ одржаног 14. новембра 2019. године у
Новом Саду, у организацији
Правног факултета за привреду и правосуђе
Универзитета Привредна академија у Новом Саду

Издавач:

Универзитет Привредна академија у Новом Саду
Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду
Гери Кароља бр. 1, телефон: 021/ 400 - 499
Web: www.pravni-fakultet.info

Рецензенти:

Др Мирко Кулић, редовни професор
Др Ненад Аврамовић, редовни професор
Др Милош Марковић, редовни професор
Др Радица Шиповац, редовни професор
Др Дарко Голић, ванредни професор
Др Предраг Мирковић, ванредни професор
Др Маријана Младенов, доцент
Др Јоко Драгојловић, доцент
Др Ненад Бингулац, доцент

За издавача:

Др Мирко Кулић, редовни професор

Уредник:

Др Мирко Кулић, редовни професор

Штампа:

Штампарија ФЕЉТОН, Нови Сад

Тираж:

250

ИСБН 978-86-6019-099-6

Научни одбор:

ПРОФ. ДР МИРКО КУЛИЋ – председник Научног одбора

Декан Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ЦАРИЋ

Председник Савета Универзитета Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРКО ЦАРИЋ

Ректор Универзитета Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР НЕНАД АВРАМОВИЋ

Шеф Привредноправне и међународноправне катедре на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МИЛАН ПОЧУЧА

Продекан за науку и развој и шеф Грађанскоправне катедре на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР МАРИЈАНА ДУКИЋ - МИЈАТОВИЋ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР АЛЕКСАНДАР РАДОВАНОВ

Професор Емеритус Универзитета Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ДУШАНКА ЂУРЂЕВ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ВЛАДИМИР ЦАТИЕВ

Шеф катедре кривичноправних наука Руске академије за адвокатуру и нотаријат | Руска Федерација

АКАДЕМИК ДР НЕДЕЉКО СТАНКОВИЋ

Ректор Европског универзитета Kallos Тузла | Босна и Херцеговина

АКАДЕМИК ДР БРАНКО ВУЧКОВИЋ

Председник Основног суда у Котору | Република Црна Гора

АКАДЕМИК ДР ВЕСНА ВУЧКОВИЋ

Судија Врховног суда Црне Горе | Република Црна Гора

АКАДЕМИК DR WOLFGANG RONRBACH

St. Elizabeth University of Health and Social Sciences | Austrija

ДОЦ. ДР ЈАН ЈАНАЋ

Доцент на Факултету за менаџмент Универзитет Коменски Братислава | Република Словачка

ДОЦ. ДР БРАНИСЛАВ ДУДИЋ

Доцент на Факултету за менаџмент Универзитет Коменски Братислава | Република Словачка

ПРОФ. ДР НЕЋО ДАНИЛОВИЋ

Редован професор Универзитет Никола Тесла у Београду и председник међународног удружења методолога друштвених наука у Београду | Република Србије

ДОЦ. ДР АЛБИНА АБИДОВИЋ

Доцент на Европском универзитету Kallos Тузла | Босна и Херцеговина

ПРОФ. ДР РУДИКА ГМАЈНИЋ

Професор на Медицинском факултету у Осијеку и члан Хрватске академије медицинских наука | Република Хрватска

ПРОФ. ДР МИЛАН ЧАМПА

Ванредни професор на Факултету за здравствену негу Универзитета Ново Место | Република Словенија

ПРОФ. ДР СИМЕОН ГЕЛЕВСКИ

Професор у пензији на Правном факултету у Скопљу | Северна Македонија

PROF. DR ALEXIOS PANAGOPOULOS

University neapolis paphos Cyprus master studys in public law and administration | Kiparska Republika

ПРОФ. ДР МИЛОШ МАРКОВИЋ

Редовни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ПРЕДРАГ МИРКОВИЋ

Продекан за наставу на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ИВАН ЈОКСИЋ

Ванредни професор на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ДАРКО ГОЛИЋ

Шеф опште и теоријске катедре на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

ПРОФ. ДР ЈЕЛЕНА МАТИЈАШЕВИЋ ОБРАДОВИЋ

Саветница декана на Правном факултету за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду | Република Србија

Организациони одбор:

ДР ЈОКО ДРАГОЈЛОВИЋ, доцент - председник Организационог одбора

ДР МАРИЈАНА МЛАДЕНОВ, доцент

ДР ПРЕДРАГ МИРКОВИЋ, ванредни професор

ДР САЊА ШКОРИЋ, доцент

ДР ЈЕЛЕНА СТОЈШИЋ ДАБЕТИЋ, доцент

ДР НЕНАД БИНГУЛАЦ, доцент

ДР МАРКО СТАНКОВИЋ, доцент

ДР ДАЛИБОР КРСТИНИЋ, доцент

МСР. ИСИДОРА МИЛОШЕВИЋ

МСР. ТАЊА ПРАШТАЛО, асистент

МСР. СТЕФАН ДИТРИХ, асистент

МСР. ВЛАДИМИР АВРАМОВИЋ

МСР. ДИЈАНА БОРЕНОВИЋ, асистент

Секретар:

МСР. ТАЊА ПРАШТАЛО, асистент

Dr Nenad Bingulac, docent

*Pravni fakultet za privredu i pravosuđe
Univerzitet Privredna akademija u Novom Sadu
e-mail: nbingulac@pravni-fakultet.info*

OVLAŠĆENI PRIVREDNI SUBJEKTI OSNOVANI NA CARINSKOM PODRUČJU – PREKRŠAJNI I KRIMINOLOŠKI ASPEKT

Apstrakt:

Istraživanje ove problematike fokusirano je na razmatranju značaja postojanja ovlašćenog privrednog subjekta osnovanog na carinskom području, a posebno sagledavajući sve afirmativne, ali i moguće negativne pojavne oblike koji proizilaze iz delokruga njegove aktivnosti. Razmatranje ovog pitanja koncipirano je u nekoliko značajnih segmenata i to počevši od ukazivanja da u zakonodavnom smislu Svetska carinska organizacija definiše ovlašćenog privrednog subjekta kao subjekta uključenog u promet robe, ili neku drugu funkciju, koji je za to dobio odobrenje nacionalne carinske administracije, a na osnovu ispunjavanja i pridržavanja standarda Svetske carinske organizacije. Suštinski posmatrano ovde se radi o privrednom subjektu kome je odobren status pouzdanog partnera s obzirom da je proverom utvrđeno da ispunjava sve specifične neophodne kriterijume. Zatim, pored pomenutog u ovom istraživanju razmotriće se i razlozi uvođenja ovog sistema sa posebnim ukazivanjem na definisanje zakonske osnove i faktičku implementaciju ovlašćenog privrednog subjekta, dok će poseban deo istraživanja biti posvećen razmatranju prekršajnog i kriminološkog aspekta što predstavlja posebno značajan segment istraživanja.

Ključne reči: *ovlašćeni privredni subjekt, carinsko područje, prekršajna odgovornost, prekršajne sankcije, kriminološki aspekt*

UVODNA RAZMATRANJA

Značaj postojanja ovlašćenog privrednog subjekta osnovanog na carinskom području (OPIK) potrebno je sagledavati sa više aspekata, počevši od ideje nastanka i njegove potrebe, pa sve preko pojedinih pozitivnih i negativnih stanovišta koje bi sagledavali iz kriminološkog ugla, naravno neizostavno je razmatranje i kaznene politike koja se odnosi

na ovu problematiku, što nesporno predstavlja segment razmatranja preventivnog aspekta.

Ideja ovlašćenog privrednog subjekta zasniva se na partnerstvu između carine i privrednih subjekata koje je osmislila Svetska carinska organizacija, sa idejom da kompanije na dobrovoljnoj bazi ispunjavaju širok spektar posebno određenih kriterijuma kako bi se uspostavila neposredna saradnja sa carinskim službama, a sve kako bi postojao jednostavniji kontinuitet kretanje robe preko carine, uz ne gubljenje zakonodavnog i bezbednosnog aspekta. Kako bi prethodno moglo da funkcioniše nužno je postojanje snažnog partnerstva između carine i privrednog subjekta, što je moguće kada se odnos zasniva na principima uzajamne transparentnosti, korektnosti, pravičnosti i odgovornosti. Podrazumeva se da sve prethodno izneto mora biti u skladu sa carinskim zakonima jer se jedino na taj način može očekivati pruženje carinske pomoći na ovaj način.¹

Kako bi se ostvarila zakonodavna sigurnost ali i zakonodavno omogućavanje uspostavljanja ovog modaliteta koncepta sa ovlašćenim privrednim subjektima osnovanim na carinskom području, Evropska unija je stvaranje tzv. *Authorised economic operators* (AEO) zasnovala na međunarodno priznatim standardima, stvarajući pravnu osnovu još 2008. godine implementiranjem amandmana na Carinski zakon Zajednice.² Program, koji ima za cilj jačanje međunarodne sigurnosti lanca snabevanja i olakšavanje legitimne trgovine, otvoren je za sve aktere lanca snabdevanja, a obuhvata ekonomske subjekte koji su ovlašteni za *customs simplification* (AEOC), *security and safety* (AEOS) ili kombinaciju ova dva.³

Zakonodavna osnova *Authorised economic operators* bazirana je na članovima od 38 do 41 Carinskog zakona Zajednice⁴, zatim, u članovima 8(1), 11, 12, 13, 15, 15(2), 16, 17, 18, 24(1), 24(2) 24(4), 26, 27, 28, 29, 30(3)

1 *Authorised economic operators* (2016), European commission/directorate-general/taxation and customs union, Security, safety, Trade Facilitation, Rules of origin & International cooperation/Risk Management and Security, Brussels, pp.8.

2 Community Customs Code (CCC) Regulation (Ec) No 648/2005 Of The European Parliament And Of The COUNCIL of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92 establishing the Community Customs Code

3 Taxation and Customs Union, Authorised Economic Operator (AEO), preuzeto sa: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo/authorised-economic-operator-aeo_en#what_is, 24.06.2019.

4 The Union Customs Code (UCC) The UCC was adopted on 9 October 2013 as Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council.

i Aneksa A Delegirane uredbe komisije (EU) 2015/2446⁵ i članova 10,11, 12, 14, 15, 22, od 24 do 35 Uredba Komisije 2015/2447.⁶

Razvojni put pre srvaranja legislative započeo je sa uspostavljanjem standarda, smernica i pružanja podrške izgradnji kapaciteta članica Svetske carinske organizacije u uspostavljanju, održavanju i unapređenju programa kojim se uspostavljaju ovlašćeni privredni subjekti osnovani na carinskom području, zatim Svetska carinska organizacija olakšava komunikaciju i saradnju među njenim članicama i ključnim akterima u implementaciji pomenutog programa ali i programa tzv. *Mutual Recognition Agreement*. Priznajući dinamičan razvoj ovog programa među članicama Svetske carinske organizacije, ona sprovodi godišnje ažuriranje podataka o ovlašćenim privrednim subjektima, koji ima za cilj da bude primarni izvor informacija, uključujući i sitem tzv. dobre prakse, za razvoj / unapređenje nacionalnih programa.⁷

Pomenutim razvojem i uskadivanjem zakonodavstva uspotavlja se funkcionisanje međunarodnog lanca snabdevanja „od kraja do kraja“ što iz carinske perspektive predstavlja proces od proizvodnje robe namenjene izvozu do isporuke robe stranci kojoj se roba šalje na drugu carinsku teritoriju.⁸ Naravno, to i jeste poenta uspostavljanja ovakvog programa.

OSVRT NA ZNAČAJNA PITANJA KOJA SE ODOSE NA OVLAŠĆENE PRIVREDNE SUBJEKTE OSNOVANE NA CARINSKOM PODRUČJU

Podsećanja radi, Svetska carinska organizacija u okviru Standarda bezbednosti Svetske carinske organizacije, definiše Ovlašćenog privrednog subjekta kao subjekta uključenog u promet robe, ili neku drugu funkciju, koji je za to dobio odobrenje nacionalne carinske administracije, jer ispunjava i pridržava se standarda Svetske carinske organizacije ili

5 Commission Delegated Regulation (EU) 2015/2446 of 28 July 2015 supplementing Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council as regards detailed rules concerning certain provisions of the Union Customs Code

6 Commission Implementing Regulation (EU) 2015/2447 of 24 November 2015, laying down detailed rules for implementing certain provisions of Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code

7 Videti: World Customs Organization (2018), Compendium of Authorized Economic Operator Programmes, World Customs Organization HSE, pp. 1-2.

8 Tax and Duty EU (2019) Instruction Manual on Authorised Economic Operators, The Office of the Revenue Commissioners, pp. 6

ekvivalentnih standarda bezbednosti lanca nabavke. Za zvaničnu definiciju Ovlašćenog privrednog subjekta u Evropskoj uniji podrazumeva se da se radi o privrednom subjektu koji je u svom poslovanju uključen u aktivnosti koje su definisane carinskim zakonom, pri čemu je pouzdan u čitavoj Zajednici i kao takav uživa prednosti u čitavoj Zajednici.⁹

Potrebno je ukazati da nesporno uz postojanje pomenute definicije, pod Ovlašćenim privrednim subjektom najčešće se percipira kao onaj privredni subjekt kome je odobren status pouzdanog partnera, obzirom da je proverom utvrđeno da ispunjava specifične kriterijume.¹⁰

Suštinski posmatrano, osnovni razlozi koji su podstakli uvođenja Ovlašćenog privrednog subjekta, pa samim tim i da se to zakonodavno reguliše kod država EU, posmatraju se kroz sledeće karakteristike:¹¹

1. da se privredni subjekti uključe u „siguran lanac nabavke“,
2. da se garantuje sigurnost u svim fazama nastajanja-kretanja pošiljke-robe, počevši od proizvodnje, prevoze, dopreme, otpreme, nabavke, skladištenja, uvoza, izvoza, provoza i dr.
3. da se unapredi društvena odgovornost nacionalne ekonomije, i to posebno u dve oblasti:
a) u borbi protiv terorizma i b) u borbi protiv organizovanog kriminala, falsifikovanja i piraterije.

Kada se posmatraju prednosti postojanja Ovlašćenog privrednog subjekta, one se isključivo sagledavaju kroz brojne mogućnosti, i to:¹²

- 1) jednostavnije odobravanje carinskih postupaka;
- 2) prethodno obaveštenje da će se vršiti kontrola pošiljke;
- 3) podnošenje manjeg seta podataka u ulaznim i izlaznim sažetim deklaracijama;
- 4) manje fizičkih i dokumentarnih kontrola;
- 5) davanje prednosti pošiljkama ako su odabrane za kontrolu;
- 6) izbor mesta kontrole;
- 7) bezbedan i siguran poslovni partner;

9 Ministarstvo finansija, Uprava carina, Republika Srbije, Ovlašćeni privredni subjek, www.upravacarina.rs/cyr/Stranice/AEO.aspx, preuzeto: 25.06.2019.

10 *Ibid.*

11 Bifa (2018), A Guide for Authorised Economic Operator (AEO) Applicants, Redfern House, Browells Lane, Feltham, pp.2.

12 Tax and Duty EU (2019) Instruction Manual on Authorised Economic Operators, op.cit. pp.10-14. i Ministarstvo finansija, Uprava carina, Republika Srbije, Ovlašćeni privredni subjek, www.upravacarina.rs/cyr/Stranice/AEO.aspx, preuzeto: 25.06.2019.

- 8) efikasniji odnosi sa carinom;
- 9) kvalitetniji odnosi i priznanje drugih organa državne uprave.

Pored ukazanih direktnih pogodnosti, mogu se prepoznati i posredne. One se ogledaju u većoj sigurnosti koje poslodavac ima u svoje zaposlene, brži razvoj standarda, znatno veći izbor dobavljača, veća sigurnost ulaganja i prevoza, zatim postojanje svesti o organizacionoj infrastrukturi i sposobnostima, saradnja među strankama u lancu nabavke, značajna tehnološka ulaganja i dobrovoljno pridržavanje bezbednosnih propisa.¹³

PRAVNI OSNOV ZA UVOĐENJE STATUSA OVLAŠĆENOG PRIVREDNOG SUBJEKTA I AKTUELNO PREDVIĐANJE

Kada se razmatra pravni osnov postojanja ovlašćenog privrednog subjekta, inicijalno se mora razmotriti uvođenje pomenutog statusa u domaće zakonodavstvo i to predviđanjem ovlašćenog privrednog subjekta u Carinskom zakonu. U tadašnjem Carinskom zakonu¹⁴ članom 8. predviđalo se da „lice koje ima registrovano sedište na carinskom području Republike Srbije i koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom može zatražiti status OPS“, dok se u članovima od 21 do 40 Uredbe o carinski dozvoljenom postupanju s robom¹⁵ podrubnije objašnjen sistem OPS.

U aktuelnom Carinskom zakonu¹⁶, članom 27. predviđa se da privredni subjekat poslovno nastanjen na carinskom području Republike Srbije i koji ispunjava kriterijume iz člana 28. Carinskog zakona može podneti zahtev za dobijanje statusa ovlašćenog privrednog subjekta.

Carinski organ, ako je potrebno, posle konsultacija sa drugim nadležnim organima, odobrava status ovlašćenog privrednog subjekta, koji je predmet nadzora.

Status ovlašćenog privrednog subjekta se stiče dobijanjem odobrenja:

---

13 Videti: Ministarstvo finansija, Uprava carina, Republika Srbije, Ovlašćeni privredni subjek, [www.upravacarina.rs/cyr/ Stranice/AEO.aspx](http://www.upravacarina.rs/cyr/Stranice/AEO.aspx), preuzeto: 25.06.2019.

14 Carinski zakon, Sl. glasnik RS, br. 18/2010 i 111/2012

15 Uredba o carinski dozvoljenom postupanju s robom, Sl. glasnik RS, br. 93/2010 i 63/2013

16 Carinski zakon, Sl. glasnik RS, br. 95/2018

- 1) za ovlašćenog privrednog subjekta za carinska pojednostavljenja, koji omogućava ostvarivanje olakšica koje se odnose na određena pojednostavljenja u skladu sa carinskim propisima; ili
- 2) za ovlašćenog privrednog subjekta za sigurnost i bezbednost, koji omogućava ostvarivanje olakšica koje se odnose na sigurnost i bezbednost.

Pomenuta odobrenja mogu se koristiti istovremeno.

Carinski organ, na osnovu priznatog statusa ovlašćenog privrednog subjekta za carinska pojednostavljenja i pod uslovom da su ispunjeni zahtevi koji se odnose na određenu vrstu pojednostavljenja predviđenu carinskim propisima, odobriće korišćenje pogodnosti predviđene tim pojednostavljenjem. Carinski organ neće preispitivati one kriterijume koji su već bili ispitani kada je odobran status ovlašćenog privrednog subjekta.

Ovlašćeni privredni subjekt uživa povoljniji tretman od ostalih privrednih subjekata u pogledu carinskih kontrola, u skladu sa vrstom dobijenog odobrenja, uključujući manje fizičkih i dokumentarnih kontrola.

Carinski organ odobrava olakšice koje proizilaze iz statusa ovlašćenog privrednog subjekta licima osnovanim u zemljama ili na teritorijama van carinskog područja Republike Srbije, koje ispunjavaju uslove i obaveze definisane propisima tih zemalja ili teritorija, ako su ti uslovi i obaveze priznati u Republici Srbiji kao istovetni onima koji se odnose na ovlašćene privredne subjekte poslovno nastanjene na carinskom području Republike Srbije. Takvo odobravanje olakšica zasniva se na načelu reciprociteta, u skladu sa međunarodnim sporazumima.

Članom 28 Carinskog zakona predviđa se odobravanje statusa i to na sledeći način:

Kriterijumi za odobravanje statusa ovlašćenog privrednog subjekta su:

- 1) odsustvo bilo koje ozbiljne povrede ili ponovljenih povreda carinskih i poreskih propisa, uključujući nepostojanje krivičnih dela koja se odnose na privrednu delatnost podnosioca zahteva;
- 2) posedovanje visokog nivoa kontrole aktivnosti i protoka robe od strane podnosioca zahteva, kroz zadovoljavajuće vođenje poslovne evidencije i, po potrebi, evidencije o prevozu robe, koja omogućava odgovarajuće carinske kontrole;
- 3) finansijska likvidnost, koja se smatra dokazanom ako podnosilac zahteva ima dobro finansijsko stanje, koje mu omogućava ispunjavanje obaveza, s obzirom na poslovne aktivnosti;

- 4) u pogledu odobrenja iz člana 27. stav 3. tačka 1) Carinskog zakona, praktični standardi stručnosti ili profesionalnih kvalifikacija koji su u neposrednoj vezi sa aktivnošću koja se sprovodi; i
- 5) u pogledu odobrenja iz člana 27. stav 3. tačka 2) Carinskog zakona, odgovarajući sigurnosni i bezbednosni standardi, koji se smatraju ispunjenim ako podnosilac zahteva dokaže da preduzima odgovarajuće mere kako bi se obezbedila sigurnost i bezbednost međunarodnog lanca snabdevanja, uključujući fizički integritet oblasti i kontrolu pristupa, logističke procese i rukovanje određenim vrstama robe, proveru osoblja i identifikaciju svojih poslovnih partnera.

Potrebno je naznačiti da se članovima od 25 do 43 Uredbe o carinskim postupcima i carinskim formalnostima¹⁷ podrobnije definiše sistem OPS.

VRSTE OVLAŠĆENOG PRIVREDNOG SUBJEKTA

Zakonodavac predviđa postojanje tri sertifikata ovlašćenog privrednog subjekta koja se razlikuju olakšice koje proizilaze iz određenog statusa:¹⁸

1. Ovlašćeni privredni subjekt za carinska pojednostavljenja, označava se sa „AEO C“, omogućava korist od pojednostavljenja propisanih carinskim propisima. Sa ovim sertifikatom ima se pravo na: a) na olakšan pristup pojednostavljenom carinskom postupku; b) manji broj fizičkih pregleda i pregleda dokumentacije; c) prioritet prilikom pregleda pošiljke na osnovu analize rizika; i d) pravo da zahteva proveru na određenoj lokaciji (ugovoreno mesto).
2. Ovlašćeni privredni subjekt za sigurnost i bezbednost, a označava se sa „AEO S“, Sa ovim sertifikatom ima se pravo na: a) da dobije informacije o rezultatu prethodno obavljene analize rizika sigurnosti i bezbednosti; b) da unosi manji broj podataka u ulaznu i izlaznu sažetu deklaraciju; c) manji broj fizičkih pregleda i pregleda dokumentacije; d) prioritet prilikom pregleda pošiljke na osnovu analize rizika i e) pravo da zahteva proveru na određenoj lokaciji (ugovoreno mesto).

---

¹⁷ Uredba o carinskim postupcima i carinskim formalnostima, Sl. glasnik RS, br. 39/2019

¹⁸ Videti: Ministarstvo finansija, Uprava carina, Republika Srbije, Ovlašćeni privredni subjekt, www.upravacarina.rs/cyr/Stranice/AEO.aspx, preuzeto: 25.06.2019.

3. Ovlašćeni privredni subjekt za carinska pojednostavljenja/sigurnost i bezbednost, a označava se sa „AEO F“. Sa ovim sertifikatom ima se pravo na: a) na olakšan pristup pojednostavljenom carinskom postupku; b) da dobije informacije o rezultatu prethodno obavljene analize rizika bezbednosti i sigurnosti; c) da unosi manji broj podataka u ulaznu i izlaznu sažetu deklaraciju; d) manji broj fizičkih pregleda i pregleda dokumentacije; e) prioritet prilikom pregleda pošiljke na osnovu analize rizika; i f) pravo da zahteva proveru na određenoj lokaciji (ugovoreno mesto).

KRIMINOLOŠKI ASPEKT

Potencijalna opasnost koja postoji kod bilo kojih carinskih povlastica odnosi se na krijumčarenje i ilegalnu trgovinu, tj. tzv. siva ekonomija.

Autori koji su se bliže bavili ovom problematikom posebno iz kriminološkog ugla ukazuju da siva ekonomija predstavlja neformalni sektor vitalnih ekonomskih funkcija, kojom se označava neregularno ekonomsko tržište, ali koje nije strogo autonomno, jer participira u delovima regularnih oblika delatnosti, te stoga, njegovi dalji tokovi imaju određene zakonitosti. Siva ekonomija se i pojavljuje kao paralelna ekonomija, a organizovani kriminalitet kao značajna i uticajna korporativna organizacija poslovanja i uticaja na privredne tokove tržišta na kome je prisutan.¹⁹

Krijumčarenjem i nedozvoljenom trgovinom omogućava se da bez prikrivenih transakcija kriminalnih organizacija, ostvaruju velike sume novca i drugih vrednosti stečenih na prodaji i preprodaji razne vrste roba: narkotika, oružja, alkoholnih pića, umetničkih dela, plemenitih metala i dijamanta, nuklearnih tehnologija, ekološki opasnog otpada i sirovina, trgovinom ljudima i delovima ljudskog tela, retkim i zaštićenim životinjama i biljkama. Faktički se ovde radi o protivzakonitoj aktivnosti usmerenoj ka sticanju ekonomske koristi kojom se nanosi finansijska i druga šteta pre svega državi, kao i onim subjektima koji posluju u skladu sa propisima. U krivičnopravnom smislu ona obuhvata protivzakonite aktivnosti: a) nabavke robe ili drugih predmeta; b) bavljenje trgovinom ili posredovanje u trgovini i c) zastupanje domaćih organizacija u prometu roba i usluga. Slični modusi karakterišu i nelegalnu trgovinu a posebno kada se radi o prometu roba dozvoljenih za trgovinu – energenata (struje, nafte i naftnih derivata), cigareta, automobila i drugih deficitarnih proizvoda, tako i onih čiji je

¹⁹ Bošković, M. i Marković, M. (2015), Kriminologija sa sudskom psihologijom, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe u Novom Sadu, str. 225-226.

promet zabranjen ili podleže posebnom režimu (droge, oružje, kulturna dobra, intelektualna svojina).²⁰

PREKRŠAJNI ASPEKT

Kada se razmatra prekršajni tj. posebno kazneni aspekt ove problematike, prvenstveno je nužno istaknuti da se Carinskim zakonom, ali ni Uredbom o carinskim postupcima i carinskim formalnostima direktno ne predviđa nijedna sankcija koja se odnosi na ovlašćenog privrednog subjekta. Drugim rečima prekršajne sankcije koje su predviđene primenjuju se načelno i za tematiku ovog istraživanja.

Po Carinskom zakonu koji je već do sada bio pominjan, predviđaju se novčane kazne u iznosu od jednostrukog do četverostrukog iznosa vrednosti robe koja je predmet prekršaja za pravno lice, preduzetnika i fizičko lice (član 292). Novčanom kaznom od jednostrukog do četverostrukog iznosa carinskih dažbina za robu koja je predmet prekršaja kazniće se pravno lice, preduzetnik i fizičko lice (član 293). U oba ova slučaja novčanom kaznom u iznosu od 15.000 dinara do 150.000 dinara, kazniće se odgovorno lice u okviru pravnog lica. Zatim, zakonodavac je predvideo i raspon novčane kazne u iznosu od 50.000 dinara do 1.500.000 dinara za 19 prekršaja koji su bliže predviđeni članom 294, a istim članom se još predviđa da će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000 dinara do 300.000 dinara kazniti preduzetnik, dok će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000 dinara do 100.000 dinara kazniti fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu.

Članom 295. zakonodavac je predvideo i novčanu kaznu u fiksnom iznosu od 200.000 dinara za 13 predviđenih prekršaja u istom članu, a takođe predviđa se i novčana kazna u fiksnom iznosu od 100.000 dinara za preduzetnika, dok je za fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu predviđena novčana kazna u fiksnom iznosu od 20.000 dinara.

Pored kazni, zakonodavac predviđa i dve zaštitne mere i to oduzimanje robe (član 298) i oduzimanje prevoznog sredstva (član 299).

Uredba o carinskim postupcima i carinskim formalnostima koja je već bila pominjana u ovom istraživanju kada je reč o carinskim prekršajima, grupiše ih u teže prekršaje i lakše prekršaje.

Za teže prekršaje, kojih ima pet, a koji su predviđeni članom 464, zakonodavac predviđa novčanu kaznu u iznosu od 50.000 do 500.000

²⁰ *Ibid.*

dinara za pravno lice, dok će se novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 150.000 dinara kazniti preduzetnik za prekršaj, a novčanom kaznom u iznosu od 15.000 do 150.000 dinara kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj.

Za lakše prekršaje, kojih ima sedam, a koji su predviđeni članom 465, zakonodavac predviđa novčanu kaznu u iznosu od 100.000 dinara za pravno lice, dok će se novčanom kaznom u iznosu od 50.000 dinara kazniti preduzetnik za prekršaj, a novčanom kaznom u iznosu od 20.000 dinara kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Istraživanje pitanja ovlašćenog privrednog subjekta koji je osnovan na carinskom području sagledano je iz više uglova i aspekata, a prvenstveno počevši od razmatranja značaja postojanja ovlašćenog privrednog subjekta osnovanog na carinskom području kroz ukazivanje sve afirmativnih strana, ali i mogućih negativnih pojava koje su koncizno prikazane kroz kaznenu politiku. U prvom delu istraživanja pored nekih generalnih pitanja koja su bila nužna za obradivanje, posebna pažnja je ukazana pravnom osnovu za uvođenje statusa ovlašćenog privrednog subjekta, što je dodatno prošireno sa ukazivanjem i razmatranjem vrsta ovlašćenih privrednih subjekata.

U nastavku istraživanja su ukazana dva bitna aspekta ove problematike i to prvenstveno kriminološki aspekt jer potencijalna opasnost koja postoji kod bilo kojih carinskih povlastica odnosi se na krijumčarenje i ilegalnu trgovinu, tj. tzv. siva ekonomija. Siva ekonomija predstavlja neformalni sektor vitalnih ekonomskih funkcija, kojom se označava neregularno ekonomsko tržište, a usled koje ne samo ekonomija države ima značajne finansijske gubitke.

Nakon pomenutog razmotren je i prekršajni aspekt ove problematike, a posebno kazneni aspekt. Značajno je naglasiti da se Carinskim zakonom, ali ni Uredbom o carinskim postupcima i carinskim formalnostima direktno ne predviđa nijedna sankcija koja se odnosi na ovlašćenog privrednog subjekta. Drugim rečima prekršajne sankcije koje su predviđene primenjuju se načelno i za tematiku ovog istraživanja.

S obzirom da Svetska carinska organizacija definiše ovlašćenog privrednog subjekta kao subjekta uključenog u promet robe, ili neku drugu funkciju, koji je za to dobio odobrenje nacionalne carinske administracije, a na osnovu ispunjavanja i pridržavanja standarda Svetske carinske organizacije. Ovde se radi o privrednom subjektu kome je odobren status

pouzdanog partnera s obzirom da je proverom utvrđeno da ispunjava sve specifične neophodne kriterijume. Ukazivanjem na pomenuto i dodatnim konciznim razmatranjem istog, daje se na značaju ovog istraživanja koje nije u dovoljnoj meri zastupljeno u naučnim i stručnim krugovima, što predstavlja dodatni doprinos ovog rada.

Ovim istraživanjem ostavlja se prostor za naredno istraživanje koje će dodatno razmotriti ovu problematiku s tim da bi budući fokus bio na primeni postojećeg zakonodavstva, ali i razmatranju statističkih podataka koji se odnose na prekršajne prestupe iz ove oblasti, a sve kako bi se moglo uzeti u razmatranje prilagođavanje postojećeg zakonodavstva.

Nenad Bingulac, PhD, Assistant Professor
Faculty of Law for Commerce and Judiciary
University Business Academy in Novi Sad
e-mail: nbingulac@pravni-fakultet.info

AUTHORIZED ECONOMIC OPERATORS ESTABLISHED IN THE CUSTOMS TERRITORY - MISDEMEANOR AND CRIMINOLOGICAL ASPECT

Abstract:

The research of this issue focuses on the consideration of the importance of the existence of an authorized economic operators established in the customs area, especially considering all affirmative, but also possible, negative manifestations arising from the scope of its activity. The consideration of this issue has been conceived in several important segments, beginning with the indication that in the legislative sense the World Customs Organization defines an authorized economic operators as an entity engaged in the trade of goods or some other function that has received the approval of the national customs administration for this purpose based on the fulfillment and adherence to the standards of the World Customs Organization. Sustainably, this is a business entity that has been granted the status of a reliable partner, since it has been established by the check that it meets all the specific necessary criteria. Then, the reasons for the introduction of this system will be considered, with particular reference to defining the legal basis and actual implementation of the authorized economic operators, while a special part of the research will be devoted to the consideration of the misdemeanor and criminological aspect, which is a particularly important segment.

Keywords: *authorized economic operators, customs territory, misdemeanor liability, misdemeanor sanctions, criminological aspect*

L I T E R A T U R A

1. Authorised economic operators (2016), European commissiondirectorate-generaltaxation and customs union, Security, safety, Trade Facilitation, Rules of origin & International cooperationRisk Management and Security, Brussels
2. Bifa (2018), A Guide for Authorised Economic Operator (AEO) Applicants, Redfern House, Browells Lane, Feltham
3. Bošković, M. i Marković, M. (2015), Kriminologija sa sudskom psihologijim, Pravni fakultet za privredu i pravosude u Novom Sadu
4. Carinski zakon, Sl. glasnik RS, br. 18/2010 i 111/2012
5. Carinski zakon, Sl. glasnik RS, br. 95/2018
6. Commission Delegated Regulation (EU) 2015/2446 of 28 July 2015 supplementing Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council as regards detailed rules concerning certain provisions of the Union Customs Code
7. Commission Implementing Regulation (EU) 2015/2447 of 24 November 2015, laying down detailed rules for implementing certain provisions of Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council laying down the Union Customs Code
8. Community Customs Code (CCC) Regulation (Ec) No 648/2005 Of The European Parliament And Of The COUNCIL of 13 April 2005 amending Council Regulation (EEC) No 2913/92 establishing the Community Customs Code
9. Ministarstvo finansija, Uprava carina, Republika Srbije, Ovlašćeni privredni subjek, www.upravacarina.rs/cyr/Stranice/AEO.aspx, preuzeto: 25.06.2019.
10. Tax and Duty EU (2019) Instruction Manualon Authorised Economic Operators, The Office of the Revenue Commissioners
11. Taxation and Customs Union, Authorised Economic Operator (AEO), preuzeto sa: https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo/authorised-economic-operator-aeo_en#what_is, 24.06.2019.
12. The Union Customs Code (UCC) The UCC was adopted on 9 October 2013 as Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council.
13. Uredba o carinski dozvoljenom postupanju s robom, Sl. glasnik RS, br. 93/2010 i 63/2013
14. Uredba o carinskim postupcima i carinskim formalnostima, Sl. glasnik RS, br. 39/2019
15. World Customs Organization (2018), Compendium of Authorized Economic Operator Programmes, World Customs Organization HSE

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

347.7:330.34(4-12)(082)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Привредноправни оквир и економски развој држава Југоисточне Европе" (2019 ; Нови Сад)

Привредноправни оквир и економски развој држава Југоисточне Европе = The legal framework and the economic development of the Southeast European countries : [зборник радова са Међународног научног скупа "Привредноправни оквир и економски развој држава Југоисточне Европе", 14. новембар 2019. године у Новом Саду] / приредио Мирко Кулић. - Нови Сад : Универзитет Привредна академија, Правни факултет за привреду и правосуђе, 2019 (Нови Сад : Фелтон). - 767 стр. ; 24 cm

Тираж 200. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз сваки рад. - Резиме на енгл. језику уз већину радова.

ISBN 978-86-6019-099-6

а) Привредно право - Економски развој - Југоисточна Европа - Зборници

COBISS.SR-ID 331477767